

Jan Van Havenbergh van Flanders Innovation Hub for Sustainable Chemistry (FISCH):

'Competenties internationaal clusteren om in frontlinie van groene chemie te komen'

De Flanders Innovation Hub for Sustainable Chemistry (kortweg FISCH) vierde begin juni haar eenjarig jubileum. Biobased Economy Magazine sprak met algemeen directeur Jan Van Havenbergh over de belangrijkste successen van het eerste jaar en de doelen die in de komende jaargang behaald moeten worden.

De Vlaamse chemiesector is één van de grootste ter wereld. Vlaanderen vormt samen met de regio Rotterdam en Nordrhein-Westfalen wereldwijd het grootste chemiecluster. Enige tijd geleden heeft Vlaanderen beslist om een drastische omslag te maken naar duurzame chemie om haar concurrentiepositie veilig te stellen. Dit doet zij onder meer via FISCH.

Waardeketen

FISCH – een initiatief van chemiekoepel essenscia vlaanderen – krijgt financiële steun van de Vlaamse overheid. Het is een van de belangrijkste initiatieven in Vlaanderen om de chemiesector te vergroenen. De chemie staat immers voor een fundamentele transitie naar duurzaamheid in elk onderdeel van de waardeketen: grondstoffen, processen en producten. Van Havenbergh: 'Wij hebben de opdracht gekregen deze transitie te faciliteren door de creatie van een platform voor open innovatie. Concreet heeft FISCH als doel innovaties rond duurzame chemie te versterken en versneld naar de markt te brengen. Wij hebben het afgelopen jaar gewerkt aan zes technologie roadmaps die aansluiten bij de strategische innovatie agenda van de chemiesector.'

FISCH kent dan ook zeven innovatieprogramma's – micro-algen, microprocesstechnologie, valorisatie van nevenstromen, hernieuwbare chemicaliën, scheidingstechnologie, polymeerkringlopen en kennistools – waarmee de organisatie kleine, middelgrote en grote ondernemingen (KMO's, oftewel mkb-bedrijven) en kenniscentra ondersteunt bij het definiëren, opzetten en uitvoeren van probleemgedreven innovatieprojecten met een duidelijk valorisatiepotentieel. 'De roadmapstudies worden momenteel afgerond waarmee alle technologie- en markttrends, gerelateerd aan deze innovatieprogramma's in de regio's Vlaanderen, Nederland en Nordrhein-Westfalen in beeld zijn gebracht.'

Financiële kloof

Volgens Van Havenbergh bieden de studies FISCH de informatie op basis waarvan nieuwe innovatieprojecten gestart kunnen worden. 'En bovendien zijn er in het afgelopen jaar al diverse projecten rond de biobased economy gestart. Zo is er een project op het gebied van micro-algen aangevangen dat zowel nieuwe technologie als eindproducten zal opleveren. Verder is ook een project rond bioaromaten begonnen en een initiatief opgestart rond lignocellulose dat tot producten als zeep- en verfaditieven moet leiden. Tenslotte wordt nog gewerkt aan het optuigen van een incubator voor duurzame chemie en de biobased economy. Daarbij wordt gekeken naar succesvolle voorbeelden uit Nederland.' Bij het definiëren van nieuwe innovatieprojecten ziet Van Havenbergh nog wel een belangrijke horde. 'Al zijn er mooie intenties, competenties en verwachtingen, het draait ook om de centen. Er is een financiële kloof om daadwerkelijk de route van biomassa naar chemie af te leggen. De mogelijkheid om op middelgrote schaal in innovatieve projecten gericht op biogebaseerde technologie een 'proof of concept' te leveren, vereist infrastructuur en financiële steun. Er is niet bij ieder bedrijf een-twee-drie vijfhonderdduizend euro of meer beschikbaar voor een innovatieproject en in extenso voor infrastructuur.

Toch is het in het eerste kalenderjaar gelukt om de juiste handvatten en structuur te creëren waardoor diverse projecten van start zijn gegaan.'

Interregionale samenwerking

'Het is onze missie om dit kalenderjaar aan de hand van het kader – gecreëerd met onze roadmaps – nog meer projecten te definiëren', vervolgt Van Havenbergh. 'Binnen de zeven strategische doelstellingen gaan wij proberen meer synergie te creëren, met als resultaat drie tot maximaal vier strategische thema's.' Tenslotte wil de FISCH-directeur ook de interregionale samenwerking niet ongenoemd laten. 'Wij hebben samen met de Biobased Delta het initiatief genomen om te komen tot de clustering van competenties en doelstellingen. Samenwerking zal onder meer plaatsvinden met de Green Chemistry Campus. Daarbij hoop ik dat wij als cluster ook Nordrhein-Westfalen mee in de boot krijgen en mogelijk zelfs meer internationale regio's. Enkel op die manier kunnen de bedrijven leverage krijgen om sneller toegang te krijgen tot technologie en valorisatie van producten. Deze regio kan het zich namelijk niet veroorloven om niet in de frontlinie te komen van groene chemie. En wil je in de voorhoede komen, dan moet je competenties clusteren. Als wij het niet doen, zullen de bedrijven het doen.'

